

Kommunala riktlinjer för försörjningsstöd

Dokumentnamn: Kommunala riktlinjer för försörjningsstöd		
Dokumentansvarig: Camilla Thunell, verksamhetschef		Dokumentdatum: [2016-02-24]
Godkänd av: Individ- och familjenämnden	Version: [1.4]	Reviderad: 2016-04-27, 2017-11-22, 2018-02-21

Innehåll

Kommunala riktlinjer för försörjningsstöd	1
1 Riksnorm	4
1.1 Växelvis boende barn/ungdomar	4
1.2 Umgängesbarn	4
1.3 Livsmedel	5
1.4 Kläder och skor	5
1.5 Tidning, telefon, TV-avgift	5
2 Övriga skäligen kostnader enligt 4 kap. 3 § punkt 2 SoL	5
2.1 Bostadskostnad	5
2.2 Riktvärden för Umeå kommun	6
2.3 Bostadskostnad i egen fastighet och bostadsrätt	7
2.4 Hushållsel	7
2.5 Arbetsresor	8
2.6 Hemförsäkringar	8
2.7 Medlemskap i fackförening och a-kassa	8
3 Hushållets inkomster	8
3.1 Inkomster och tillgångar	8
3.2 Försörjningsstöd vid införsel av Kronofogdemyndighet	9
4 Bistånd till livsföring i övrigt	10
4.1 Hälso- och sjukvård	10
4.2 Tandvård	11
4.3 Glasögon/linser	12
4.4 Förskole- och skolomsorgsavgift	12
4.5 Flyttkostnader	12
4.6 Magasineringskostnader	13
4.7 Hemutrustning	13
4.8 Spädbarnsutrustning	14
4.9 Barn och fritid	14
4.10 Barn och julklappar	14
4.11 Reducerad norm	15
4.12 Resekostnader i samband med umgängesrätt med barn	15

4.13	Begravningskostnader.....	15
4.14	Skulder.....	16
4.15	Skuldsanering	16
4.16	Hyses- och elskulder	16
4.16.1	Socialtjänstens rutiner avseende uppsägningar och avhysningar	17
4.16.2	Socialtjänstens rutiner avseende elskuld	17
4.17	Resor utöver arbetsresor, rekreationsresor.....	18
5	Studerande	18
6	Försörjningsstöd till personer 65 år och äldre med flera	19
6.1.1	Avgifter inom verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättningar.....	19
6.1.2	Äldreförsörjningsstöd	19
6.1.3	Dubbla boendekostnader.....	19
7	Kriminalvård/frivård	19
7.1.1	Hyeskostnad.....	20
7.1.2	Intensivövervakning med elektronisk kontroll – s.k. fotboja	20
7.1.3	Kontraktsvård	20
7.1.4	Frivård.....	21
7.1.5	Kriminalvårdens ansvar vid akut tandvård.....	21

Bestämmelsen 4 kap. 3 § SoL

Den enskildes rätt till bistånd regleras i 4 kap. 1 § SoL. I paragrafen anges att den som inte kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. För att ha rätt till bistånd ska den enskilde göra vad han eller hon kan för att bidra till sin egen försörjning. Bland annat genom att försöka få ett arbete. Socialnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd (4 kap. 4 § SoL).

Rätten till försörjningsstöd preciseras i 4 kap. 3 § SoL. Försörjningsstödet är uppdelat i två delar; dels en norm som gäller för hela landet (riksnormen), dels en del som gäller ersättning för skäligena kostnader för ett antal behovsposter.

1 Riksnorm

En för hela riket gemensam norm (riksnorm) ska täcka hushållets normala kostnader för:

- livsmedel,
- kläder och skor,
- lek och fritid,
- hälsa och hygien,
- förbrukningsvaror samt
- dagstidning, telefon och TV-avgift.

Nivån på riksnormen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

Nämnden kan i enskilda fall beräkna kostnaderna till en högre eller lägre nivå om det finns särskilda skäl. Under nedanstående poster tas exempel upp som kan motivera uppräkningskostnader som ingår i riksnormen.

För vidare läsning, se [Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd](#) (SOSFS 2013:1).

1.1 Växelvis boende barn/ungdomar

Vid beräkning av norm vid växelvis boende medräknas hälften av de personliga kostnaderna för barnet. När det gäller de gemensamma hushållskostnaderna tas hälften av skillnaden mellan exempelvis en och två personer med, beroende på familjestorleken. Hänsyn tas inte till den andre förälderns inkomst. Den sökande rekommenderas att ansöka om utfyllnadsbidrag hos Försäkringskassan.

Vid växelvis boende **ska** föräldrar som huvudprincip dela på inkomst av barnbidrag/studiebidrag.

1.2 Umgängesbarn

Umgängesbarn som regelbundet finns i familjen läggs in i normberäkning de antal dagar som umgänget sker. Vid vistelse i minst 10 dagar/mån har umgängesföräldern rätt att återsöka del av

underhållsbidraget hos Försäkringskassan.

1.3 Livsmedel

Om den enskilde har behov av dyrare kost skall det styrkas med läkarintyg. Vi följer Konsumentverkets riktvärden. Se konsumentverkets rapport gällande [merkostnader](#). Om den sökande har handikappersättning där extra omkostnader för kost ingår beviljas inget extra försörjningsstöd.

1.4 Kläder och skor

Högre belopp för kläder och skor kan beviljas då ett hushåll vid ett enstaka tillfälle har omfattande behov av inköp av kläder och skor. Det kan t ex gälla vid stora viktförändringar eller medicinskt styrkta behov av särskilda skor. För kulturellt betingade klädbehov utgår inget extra bistånd.

1.5 Tidning, telefon, TV-avgift

Efter individuell behovsprövning kan inköp av mobiltelefon med kontantkort beviljas med max 400:-. Inköp av fast telefon samt abonnemang kan efter prövning beviljas för personer i behov av larm.

2 Övriga skäligen kostnader enligt 4 kap. 3 § punkt 2 [SoL](#)

Den som har rätt till försörjningsstöd har vid behov även rätt till skälig kostnad för:

- Boende
- Hushållsel
- Arbetsresor
- Hemförsäkring
- Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

2.1 Bostadskostnad

Enligt [Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2013:1](#) bör skälig boendekostnad utgå från den enskildes faktiska kostnad och behov av boende. Skälig kostnad bör vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden bör även relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsföretag eller andra större bostadsföretag på orten.

Vad som är skäliga boendekostnader och skälig boendestandard kan variera beroende på den enskildes situation och i vilken skede i livet han eller hon befinner sig. Skäligt antal rum anses generellt vara två boende per rum, kök och vardagsrum oräknat. Ett umgängesbarn bör inte få påverka bostadens storlek medan två umgängesbarn räknas som ett barn, som ingår i hushållet. Om det är en familj med många barn bör man göra en prövning på vad som är skäligt för en låginkomsttagare.

Vid bedömning av ekonomiskt bistånd för personer som lever i hushållsgemenskap (ej sambo/gifta), till exempel ett kvarboende vuxet barn eller en förälder, bör beräkningen av faktiska boendekostnaden beakta hur stor andel den enskilde disponerar. Som stöd vid beräkningen använder nämnden sig av Riksförsäkrings-verkets föreskrifter om beräkning av boendekostnad. I dessa

beräkningar räknas varje rum som två enheter och köket som en enhet. Exempel på beräkning finns i Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd.

Vid bedömning av ekonomiskt bistånd för personer som är inneboende bör beräkningen av den faktiska boendekostnaden beakta vad bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat under förutsättning att kostnaden är skälig. För skälighetsbedömning ska ovanstående beräkningssätt användas (Riksförsäkringsverkets föreskrifter).

2.2 Riktvärden för Umeå kommun

Boendekostnaden ska vara rimlig så att den sökande inte blir beroende av försörjningsstöd på grund av boendekostnaden. Om bidragssökande anser sig behöva byta bostad under pågående bidragstid ska detta alltid föregås av samråd med Socialtjänsten. I vissa fall kan högre hyra godkännas efter en individuell prövning. I hyreskostnaden ingår faktisk boendekostnad, uppvärmning och obligatoriska avgifter.

Nedanstående skall ses som riktvärden för maximal hyreskostnad.

Ungdomar (under 25 år)	5 000: -
------------------------	----------

När det gäller ungdomar kan det vara skäligt att bo kvar i föräldrahemmet, vara inneboende eller dela boende med andra.

1-2 vuxna	5 700: -
1-2 vuxna, 1 barn	6 500: -
1-2 vuxna, 2 barn	7 500: -
1-2 vuxna, 3-5 barn	9 200: -
1-2 vuxna, 5 barn eller fler	10 000: -

Vid andra fall av beräkning av hyresnivåer, t ex hemmavarande vuxet barn, inneboende, delad bostad, används Riksförsäkringsverkets föreskrifter om beräkning av boendekostnad. Bistånd till del av hyra för ungdomar som bor hemma ska endast ges om föräldern haft bostadsbidrag som upphört eller om den sökande tidigare haft arbete och genom egen inkomst betalt del av hyra och om föräldrarna blir beroende av försörjningsstöd på grund av utebliven hyresintäkt.

Om kostnaden för bostaden är oskäligt hög kan det vara rimligt att ställa krav på byte av bostad framförallt om biståndsbehovet bedöms bli långvarigt (en sammanhängande period överstigande 3 månader).

För att kunna ställa krav på flyttning eller reducera ersättningen för bostadskostnaden måste det finnas faktiska möjligheter för familjen att få en annan bostad som uppfyller skäliga krav samt att oskäliga sociala konsekvenser inte uppstår. Den enskilde måste också få skälig tid, (skäligt rådrum, bör ej understiga fyra månader) på sig att byta eller avyttra bostaden.

Om bostaden representerar ett ekonomiskt värde exempelvis i form av egen villa eller bostadsrätt och biståndsbehovet bedöms bli långvarigt, är detta också ett skäl för byte av bostad om den enskilde

genom att avyttra bostaden blir oberoende av försörjningsstöd eller att bostadskostnaden blir väsentligt lägre genom bostadsbytet. En särskild prövning ska alltid göras vad gäller barns behov och hur dessa skulle påverkas av en eventuell flytt.

2.3 Bostadskostnad i egen fastighet och bostadsrätt

Vid hjälpbehov som bedöms bli tillfälligt/kortvarigt (kortvarigt = understiger fyra månader i följd) beviljas försörjningsstöd för faktisk bostadskostnad även om bostadens storlek, kostnad och värde överstiger skälig kostnad, se riktvärden för skälig boendekostnad.

Vid beräkning av bostadskostnaden ingår kommunal fastighetsavgift, räntor på lån, bränslekostnad, övriga driftkostnader, villaförsäkring samt tomträttsavgäld om tomten är arrenderad. Amortering på lån ska inte finansieras av ekonomiskt bistånd, den sökande hänvisas till att förhandla med banken om amorteringsfrihet. Det kan vara lämpligt att den sökande ber att banken gör en kalkyl över boendekostnaderna som bifogas till ansökan. Informera den sökande att se över lånens placering. Lånens placering kan eventuellt göra att bostadskostnaden blir lägre.

Bostadsrätt- och villaägarens bostadskostnad påverkas av skatteavdrag för räntor. Den sökande uppmanas att använda sig av möjligheten till jämkning av preliminärskatt. Om den sökande redan har jämkning godkänns hela räntekostnaden som godkänd utgift. Om jämkning inte finns eller den sökande av något skäl inte kan använda sig av möjligheten till jämkning räknas 70 % av räntan som godkänd utgift per månad.

Om hjälpbehovet bedöms bli långvarigt beviljas försörjningsstöd endast om starka skäl föreligger och att en flyttning skulle medföra mycket negativa sociala eller praktiska konsekvenser. Vad ”starka skäl” innebär är inte fastslaget utan en individuell bedömning måste göras från fall till fall. (Se ovan under rubriken bostadskostnad angående skäligt rådrum).

2.4 Hushållsel

Hushållsel, inklusive el för uppvärmning, ersätts med faktisk kostnad i den mån förbrukningen bedöms **rimlig** i förhållande till hushållets storlek. Det samma gäller vatten om det debiteras särskilt t ex vid boende i egen fastighet.

Riktvärde på rimlig förbrukning avser boende i flerfamiljshus (endast hushållsel, inte el-uppvärmning). Hushåll i egen fastighet har i regel högre förbrukning.

Riktvärdena är framtagna med Umeå Energi. Priset avser hushåll som saknar avtal (tillsvidarepris). Sökanden rekommenderas att teckna avtal för ett lägre elpris.

Antal personer i hushållet	Årsförbrukning	Månadskostnad (inkl. nätavgift)
1 person	1 550 – 3 000 kWh/år	416: -
2 personer	2 500 – 3 500 kWh/år	469: -
3 personer	2 750 – 4 000 kWh/år	523: -
4 personer	3 000 – 4 500 kWh/år	576: -
5 personer	3 500 – 5 000 kWh/år	629: -

6 personer	3 700 – 5 500 kWh/år	683: -
7 personer	4 000 – 6 500 kWh/år	790: -

2.5 Arbetsresor

Skälig kostnad för arbetsresor bör i regel motsvara kostnaden för ett månadskort för lokala resor. Med arbetsresor avses inte bara resor till och från en arbetsplats. I begreppet arbetsresor ska även ses behovet av resor för att aktivt kunna söka arbete eller delta i andra aktiva åtgärder som kommunen eller arbetsmarknadsmyndighet anordnar. Generellt gäller 10-kort för personer som är sjukskrivna och arbetslösa och som inte har daglig sysselsättning/behandling.

Vid beräkning av skäliga kostnader för resor med färdtjänst beaktas färdtjänstavgift.

Om allmänna kommunikationer inte kan användas, kan under vissa omständigheter försörjningsstöd utgå till utgifter för egen bil om det är nödvändigt för försörjningen eller livsföringen i övrigt. Det kan då vara lämpligt att använda Riksskatteverkets schablon för milersättning. Man bör även beakta eventuella möjligheter till skattejämkning på grund av resor till och från arbetet. Om reseersättning, traktamente eller annan ersättning utgår, ska dessa i normalfallet anses täcka de verkliga kostnaderna.

Skolungdomar ska i första hand ansöka om skolskjuts eller busskort via skolan.

I de fall skolan inte beviljar skolskjuts eller busskort görs en individuell bedömning om rätten till bistånd. Har familjen extra tillägg för studerande under 20 år beviljas inte resekostnad.

Om trygg transport till och från olika aktiviteter på kvällar och helger inte kan ordnas, kan bistånd till busskort utöver skolresor beviljas. Ungdomar med extra tillägg anses kunna klara kostnaden själv och beviljas inte busskort.

2.6 Hemförsäkringar

Utgiftsposten ska omfatta hemförsäkring motsvarande skälig kostnad för grundskydd. Generellt bör försäkringsbeloppet räknas månadsvis. Det går att lägga upp som autogiro med betalning 1ggr/månad.

För hemförsäkring gällande **övergångskontrakt** ska, utöver grundskydd, även tecknas allriskförsäkring.

2.7 Medlemskap i fackförening och a-kassa

I första hand ska sökande begära att helt eller delvis få sin avgift nedsatt hos sin organisation. I annat fall kan faktisk kostnad för medlemskap i fackförening och a-kassa godkännas.

3 Hushållets inkomster

3.1 Inkomster och tillgångar

Alla inkomster som sökande har eller haft möjlighet att förfoga över räknas som inkomst. Hit räknas även banktillgodohavande och realiserbara tillgångar.

Bostaden kan representera ett ekonomiskt värde för den enskilde. Det kan i vissa fall vara skäligt att man säljer bostaden och använder pengarna till sin försörjning i stället för att ekonomiskt bistånd ska behöva utgå under en längre tid.

Undantag är:

Jobbstimulans: Från och med den 1 juli 2013 har en särskild beräkningsregel för inkomster av anställning införts i socialtjänstlagen. Det innebär att personer som erhållit försörjningsstöd 6 månader i följd och som någon gång under efterföljande 24 månader har arbetsinkomst skall 25 % av nettoinkomsten undantas vid beräkning av rätten till försörjningsstöd. Efter 24 månader upphör rätten till jobbstimulans.

Om personen är i fortsatt behov av försörjningsstöd kan ny period på 24 månader av jobbstimulans bli aktuellt, då skall personen på nytt ha erhållit försörjningsstöd i 6 månader i följd.

Handikappersättning: Den skattefria handikappersättningen räknas inte som inkomst men ska då täcka de extrakostnader man har p.g.a. handikappet som exempelvis läkarvård, medicin, specialkost, hemtjänstavgift, fördyrade resekostnader och liknande. Den skattepliktiga handikappersättningen räknas som inkomst.

Traktamenten: Den verkliga kostnaden för dubbelboendet samt eventuella resekostnader beräknas. Eventuellt överskott ska räknas som inkomst för familjen.

Ideella skadestånd: liksom ideella delar av brottsskadeersättning eller försäkringsersättning, för kränkning, sveda och värk, lyte och men samt brottsskadeersättning till barn som bevittnat våld, som utbetalas till brottsoffer.

Barns tillgångar: Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Däremot kan ett barns tillgångar komma att beaktas när det gäller barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan om försörjningsstöd som avser barnet.

Beträffande barns och skolungdomars arbetsinkomster ska dessa inte beaktas vid bedömning om föräldrars rätt till ekonomiskt bistånd.

Ålderspensionärer: För ålderspensionärer godkänns ett sparkapital på ca 20 000:-. Räntan ska dock räknas som inkomst.

Bilnehav: Bilnehav till ett värde av max ett halvt basbelopp. Om sökande köpt bil under pågående, eller i nära anslutning till pågående biståndsperiod, ska de pengar som bilen kostat räknas som inkomst.

3.2 Försörjningsstöd vid införsel av Kronofogdemyndighet

Normalt bör försörjningsstöd till uppehälle inte utgå till den som har införsel/utmätning på lön då detta i realiteten skulle innebära att bistånd ges till betalning av de skulder som införseln avser.

Den sökande ska i stället kontakta Kronofogdemyndigheten vid införsel och fordringsägaren vid utmätning för att diskutera förbehållsbeloppets storlek.

4 Bistånd till livsföring i övrigt

I livsföring i övrigt ingår allt som inte är direkt försörjning, men som en person ändå kan behöva för att uppnå skälig levnadsnivå. Försörjningsstödet täcker alla regelbundet återkommande kostnader som till exempel mat, kläder, boende, hushållsel, medan livsföring i övrigt innebär mer tillfälliga eller sällan förekommande behov. Exempel på livsföring i övrigt är hälso- och sjukvård, tandvård, glasögon, hemutrustning, flyttkostnader, spädbarnsutrustning, umgängesresor, avgifter för kommunal service, ansöknings- och förmedlingsavgifter, rekreation, begravning och skulder.

När en person har ett kortvarigt biståndsbehov (maximalt tre månader) eller inkomster på motsvarande nivå, kan socialtjänsten ta hänsyn till att den biståndssökande själv kan bekosta det som inte är akut.

4.1 Hälso- och sjukvård

Ekonomiskt bistånd beviljas för skäliga kostnader för hälso- och sjukvård samt receptbelagd medicin som är medicinskt påkallad om förutsättningarna för rätt till bistånd är uppfyllda i övrigt. Rutinmässig förebyggande hälso- och sjukvård som mammografi och cellprovtagning kan också beviljas.

Ekonomiskt bistånd bör omfatta kostnader för åtgärder som

- utgör sådan vård- och behandling som avses i 1 § hälso- och sjukvårdslagen och som ett landsting är skyldig att svara för enligt 3 § samma lag, även i de fall insatserna tillhandahålls av en privat yrkesutövare som är ansluten till Försäkringskassan,
- vidtas efter bedömning av hälso- och sjukvårdspersonal och
- görs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet

Bistånd till kostnader för uteblivna besök ges inte.

Ekonomiskt bistånd ges inte till kostnader för psykoterapi, alternativ medicinsk behandling eller andra sjukvårdande insatser. Däremot kan kostnader för till exempel sjukgymnast eller naprapat beviljas, efter remiss från läkare.

Ekonomiskt bistånd kan även ges för

- hjälpmedel- och förbrukningsvaror som föreskrivits av behörig hälso- och sjukvårdspersonal
- läkemedel som omfattas av lagen om läkemedelsförmåner och som förskrivits av hälso- och sjukvårdspersonal (inom högkostnadsskydd)
- resor som är nödvändiga för att vården ska kunna genomföras eller
- resor som är nödvändiga för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial.

Vissa läkemedel täcks inte av högkostnadsskydd. Det innebär att samhället inte subventionerar dessa kostnader utan den enskilde får själv stå för alla kostnader. Bistånd till läkemedel som inte täcks av högkostnadsskyddet beviljas därför generellt inte. Om medicinen ingår i högkostnadsskyddet framgår detta av receptspecifikationen.

Familjens barn (inklusive familjehemsplacerade barn) omfattas av ett gemensamt högkostnadsskydd.

Den enskilde har oftast möjlighet att dela upp betalningen och öppna ett så kallat apotekskonto. Detta görs på apotek. Vid enstaka eller kortvarigt biståndsbehov uppmanas den sökande till detta.

Avgift för sjukhusvård med avdrag för matkostnad enligt riksnorm beviljas om sökande under vårdtiden erhållit försörjningsstöd.

4.2 Tandvård

Ekonomiskt bistånd ges till skäliga kostnader för nödvändig tandvård, även förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning och i vissa fall bettskena. Regelbundna tandvårdsundersökningar kan beviljas med besöksintervall om vartannat år.

Vid bedömning om ekonomiskt bistånd till tandvård ska beviljas måste hänsyn tas till om den enskildes behov av ekonomiskt bistånd är kortvarigt och personen själv kan tillgodose sina behov inom rimlig tid. Det kan till exempel gälla tandvård som inte är brådskande eller att avsluta tandvård som har påbörjats under biståndsperioden. Eftersom behovet av bistånd prövas månadsvis kan socialtjänsten kräva att den biståndssökande tar månadsräkningar från tandläkaren.

Den enskilde får själv välja tandläkare och behöver inte gå till någon som socialnämnden har anvisat, däremot kan nämnden ta hänsyn till ekonomiska aspekter om det finns likvärdiga och billigare alternativ på orten.

Observera att vissa grupper kan ha möjlighet att få bidrag till tandvård, exempelvis genom ”grönt kort” eller som ett led i sjukdomsbehandling.

Innan beslut om ekonomiskt bistånd tas och innan behandlingen påbörjas ska kostnadsförslag alltid tas in från tandläkaren och skickas till Umeå Kommuns förtroendetandläkare.

I beslutet ska det framgå att beslutet kan komma att omprövas om det sker förändringar i ekonomin eller om klienten flyttar samt att tandvården ska påbörjas inom en månad och vara slutförd inom sex månader. Om behovet av tandvård är akut, bör socialnämnden inte ställa krav på att den enskilde ansöker om bistånd före behandlingen.

Socialtjänsten har följande mål för tandvårdsbehandling, nödvändig tandvård:

- Avhjälpa/lindra värk, samt annan brådskande tandvård.
- Uppnå godtagbar tuggförmåga.
- Ge patienten möjlighet att fungera socialt.

4.3 Glasögon/linser

Bistånd till glasögon bedöms utifrån behov och möjlighet att tillgodose behovet med egna medel. Om bistånd beviljas ska optiker som kommunen har ramavtal med användas. Behovet av glasögon ska styrkas med recept utfärdat av ögonläkare eller optiker. Behov av specialglas, färgning eller annat skall framgå av receptet.

Om sökande redan köpt glasögon hos annan optiker beviljas endast motsvarande belopp enligt ramavtalet. Sökande ska först uppvisa kvitto på kostnad för inköpta glasögon innan bistånd i så fall beviljas.

Bistånd till synundersökning och byte av glas i befintlig båge ges vid behov och till ny båge i regel vart 5:e år.

Försörjningsstöd beviljas generellt inte till linser. Om linser är enda alternativet och behovet styrks av en läkare kan bistånd beviljas.

4.4 Förskole- och skolomsorgsavgift

Bistånd till skäligen kostnad för barnomsorg och skolbarnsomsorg beviljas om den sökande i övrigt är beroende av försörjningsstöd. Om kostnaden anses oskälig hänvisas den sökande att kontakta skolkontoret för beräkning av avgift utifrån inkomst.

4.5 Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader kan beviljas om det finnas sociala och/eller ekonomiska skäl till att en person eller en familj behöver flytta för att uppnå en skälig levnadsnivå, och flytten inte kan bekostas med egna medel. Sociala skäl kan till exempel vara dödsfall, skilsmässa eller behov av en ny miljö. Ett ekonomiskt skäl kan vara att flytten ökar möjligheterna till egen försörjning genom studier eller arbete.

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner, och därför omfattar biståndet normalt kostnaden för en sådan flytt. Om någon flyttar på grund av att han eller hon har fått arbete på annan ort, ska denne undersöka möjligheten att få bidrag från till exempel Arbetsförmedlingen.

Om den enskilde på grund av sjukdom, ålder eller andra skäl inte klarar av att flytta på egen hand, bör biståndet omfatta skäliga kostnader för en flyttfirma. Beställning av flytt görs då till den flyttfirma kommunen har ramavtal med. En sådan beställning måste ske senast fem arbetsdagar i förväg. Om akut behov av flytt uppstår ska beställning av flyttfirma göras i samarbete med Upphandlingsbyrån.

Om nämnden kräver att den som uppbär försörjningsstöd ska flytta till billigare bostad på grund av för dyra boendekostnader, kan den enskilde söka bistånd till flyttkostnaderna. En ansökan om ekonomiskt bistånd till kostnader för redan verkställd flyttning är att anse som betalande av skuld.

Magasineringskostnader av möbler eller andra tillhörighet kan i vissa fall betraktas som en flyttkostnad, t.ex. om den enskilde tillfälligt är utan bostad.

4.6 Magasineringskostnader

För personer som saknar permanent bostad bör kostnaden för magasineringskostnader av egna tillhörigheter under skälig tid ingå i den faktiska boendekostnaden.

Magasineringskostnad vid exempelvis vård eller avtjänade av straff beviljas i regel under max sex månader. I dessa fall bör kostnaderna för magasineringskostnader ställas mot värdet av bohaget. Det kan ibland vara mer ekonomiskt att bevilja nytt (begagnat) bohag efter långvarig vård eller avtjänande av straff.

Efter **avflyttning/avhysning** från lägenhet med bosocialt kontrakt magasinerar bohaget av bosociala enheten på företag med vilket Umeå kommun har avtal - under tre – sex månader, om den avflyttade själv inte tar hand om sitt bohag. När bosociala enhetens ansvar för kostnader för magasineringskostnader upphör meddelas den avflyttade. Personen uppmanas att själv ta kontakt med det företag där bohaget är magasinerat för att upprätta ett avtal för eventuell fortsatt magasineringskostnader alternativt att hämta sitt bohag. Information ges att bistånd för fortsatta magasineringskostnader kan ansökas om på försörjningsstödsenheten. Om personen inte övertar kontraktet eller ansöker/beviljas bistånd för magasineringskostnaderna gäller hyresrättslagen, vilket betyder att bohaget tillfaller socialtjänsten som kan ta beslut om destruering av bohaget alternativt förfoga över det i övrigt. Personen samt magasineringsbolaget meddelas detta och personen har då möjlighet att få hela eller delar av lådans innehåll inom en tidsperiod på 4 veckor, ska ske i samråd med socialtjänsten och magasineringsbolaget som förvarar bohaget.

Om hyresgästen **överger** lägenheten med alla sina tillhörigheter säger 12 kap. 27 § [HL](#) att hyresvärden ansvarar för hyresgästens tillhörigheter i sex månader. Om hyresgästen inte hämtar sina tillhörigheter tillfaller de hyresvärden och hanteras enligt ovan.

4.7 Hemutrustning

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till hemutrustning som anses vara nödvändig för att uppnå skälig levnadsnivå och inte kan tillgodoses på egen hand inom överskådlig tid.

I första hand ska sökande genom planering, sparande, lån och gåvor från sitt sociala nätverk utrusta sitt hem. Detta gäller särskilt unga personer som flyttar hemifrån.

Vad som är nödvändigt och skäligt prövas individuellt. Biståndet kan avse komplettering samt underhåll av befintlig hemutrustning.

I vissa fall kan bistånd till komplett grundutrustning beviljas om det finns särskilda skäl, till exempel:

- Bostaden är ett led i en rehabilitering.
- Den enskilde saknar möjligheter att förbättra sin ekonomi.
- Den enskilde endast kan förbättra sin ekonomi på mycket lång sikt.
- Den enskilde omgående behöver flytta till följd av att ha varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Om bedömning görs att en komplett grundutrustning är nödvändig beviljas maximalt 8 000 kr. Beloppet kan bli högre om behov finns av fler sängar. För ungdomar under 25 år finns ett maxbelopp

på 5 000 kr då bedömningen är att de kan hålla sig tillgodo med en betydligt enklare standard.

TV och dator kan beviljas utöver maxbelopp om det bedöms finnas särskilda behov.

Vid separationer bör parterna dela bohaget.

Inköp av begagnad hemutrustning rekommenderas då det kan sänka kostnaden betydligt.

Bistånd till hemutrustning beviljas inte till personer som omfattas av flyktningmottagandet eller etableringsförordningen som har möjlighet att få hemutrustningslån hos CSN.

4.8 Spädbarnsutrustning

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till spädbarnsutrustning som innefattar de saker som är nödvändiga i samband med barnets födelse, exempelvis:

- Säng med sängkläder och andra tillbehör
- Skötbädd med tillbehör
- Bärsele
- Barnvagn med tillbehör
- Utrustning för bad

Om det finns syskon och ålderskillnaden inte är för stor är det rimligt med viss återanvändning av kläder och utrustning. Bistånd kan beviljas med belopp som anses vara en skälig och rimlig kostnad och som rent allmänt motsvarar vad barnfamiljer kan kosta på sig.

Om bistånd till en komplett spädbarnsutrustning bedöms nödvändigt kan det vid första barnet bistånd beviljas med ett maxbelopp på 3 500 kr. Bistånd vid nästkommande barn eller tvillingar etc. prövas individuellt.

4.9 Barn och fritid

Ekonomiskt bistånd för kostnader för barn och ungdomars fritidsaktiviteter beviljas som regel om familjen uppburit försörjningsstöd under minst 6 månader. Bistånd utgår med högst 1 500 kr per barn/ungdom och termin. Fritidsaktiviteten skall vara regelbunden och ledarledd. Exempel på aktiviteter är idrott, kultur, friluftsliv och folkbildning. När det gäller utrustning för att kunna utföra aktiviteten hänvisas generellt till fritidsnormen.

Utöver detta kan bistånd till lägervistelse beviljas efter individuell prövning. Biståndet bör följa vad en låginkomsttagarfamilj normalt har råd att kosta på sina barn.

4.10 Barn och julklappar

Vid långvarigt biståndsbehov, minst sex månader, kan bistånd till julklappar ges med 350:-/barn **till de som ansöker om det**. Individuell bedömning gäller.

4.11 Reducerad norm

Personer som vårdas på sjukhus, rättspsykiatrisk klinik, hem för vård eller boende eller i familjehem och inte har pension, sjukpenning eller annan inkomst bör erhålla reducerad norm med belopp motsvarande riksnormsbelopp för kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon och TV.

Hänsyn ska tas till olika institutioners regler samt vad som eventuellt ingår i vårdkostnaden.

4.12 Resekostnader i samband med umgängesrätt med barn

Behovsprövningen innefattar:

- **Barnets** behov av umgänge
- Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar
- Skäligheten av kostnaden för resan

Båda föräldrarna har ett gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som ska utöva umgänget har huvudansvar för kostnaderna. Boendeföräldern har dock skyldighet att bidra till kostnaderna utifrån förmåga. Kan behovet inte tillgodoses på annat sätt, kan försörjningsstöd beviljas till resekostnaderna.

Bistånd beviljas till resa med billigaste färdmedel utifrån vad som är rimligt med hänsyn till avstånd och barnets ålder. Resekostnaderna skall jämföras med vad en låginkomsttagare på orten har råd att bekosta.

4.13 Begravningskostnader

Dödsboet ska svara för begravningskostnader. Begravningskostnader skall prioriteras och går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, till exempel obetald hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden.

Dödsbo som saknar tillgångar till betalning av begravningskostnaderna kan beviljas bistånd om medel inte kan erhållas på annat sätt. Kommunen har ramavtal avseende begravning och vid ansökan om bistånd till begravningskostnad ska hänvisning ske till den begravningsbyrå som kommunen har avtal med. Om dödsboet i efterhand söker bistånd till begravningskostnad görs bedömning om kostnaden är skälig. Skälig kostnad bedöms motsvara jämförbar kostnad i enlighet med kommunens ramavtal för så kallad social begravning.

En enkel traktering (måltid) av de närmast anhöriga hör också till vedertagna begravningstraditioner, likaså skäliga kostnader för gravsten.

Hänsyn ska tas till olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål på hur begravningen ska ordnas. Då begravningen skall ske utomlands, kan nämnden ge ekonomiskt bistånd maximalt med ett belopp som motsvarar kostnaden för begravning i Sverige. De merkostnader som uppstår, får de anhöriga stå för.

Om det är osäkert ifall det finns försäkringar som kan täcka begravningskostnaderna helt eller delvis, kan Socialtjänsten ge ekonomiskt bistånd som förskott på förmån.

Om försäkring faller ut och den inte är specificerad till begravningskostnad kan inte förmånstagaren krävas stå för begravningskostnaden om denne är enskild person, däremot om dödsboet är förmånstagare kan detta krävas.

4.14 Skulder

Bistånd till betalning av skulder utgår bara i undantagsfall och efter noggrann prövning.

För att hjälp/bistånd till skuld ska lämnas, gäller att betalandet av skulden har avgörande betydelse för den sökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avgörande sätt skulle försvåras om skulden inte betalas.

Rehabiliteringssynpunkten måste tillskrivas stor betydelse. De insatser som görs ska inte bara syfta till att avhjälpa det föreliggande behovet, utan även underlätta för den enskilde att i framtiden själv klara sin försörjning och livsföring i övrigt.

Allmänt gäller att lån och kreditgivning innebär risker för den som beviljar lån och kredit men att dessa risker inte ska övertas av Socialtjänsten. Därför är det viktigt att inte okritiskt ersätta enskilda människors skulder genom ekonomiskt bistånd. I första hand måste den som söker bistånd för skulder själv försöka lösa problemet genom kontakt med kreditgivare, borgenärer m fl.

Det är först när en nödvändig sanering av skulderna framstår som enda alternativet för att en person skall kunna försörja sig och sin familj i framtiden, som det kan bli aktuellt att bevilja bistånd. Skulder som uppkommit i ren affärsmässighet ska inte regleras genom försörjningsstöd.

4.15 Skuldsanering

Konsumentvägledningen kan bistå med hjälp att söka skuldsanering.

Mer information finns på [Kronofogdens hemsida om skuldsanering](#) samt i [skuldsaneringslagen](#).

4.16 Hyres- och elskulder

Bistånd till hyres- och elskulder och andra boendeskulder bedöms utifrån de konsekvenser skulden kan medföra, särskilt för barnfamiljer eller personer med funktionsnedsättning. När det gäller hyres- och elskulder kan särskilt beaktas om skulden uppkommit på grund av att hushållet haft inkomster som understigit försörjningsstödet.

I bedömningen om att få skulden beviljad utreds den enskildes förmåga att själv betala skulden exempelvis genom en avbetalningsplan med hyresvärden eller elbolag. Hänsyn tas till sökandes möjligheter att leva ett självständigt liv och klara sin försörjning i övrigt i samband med avbetalning. Orsakerna till skulden kan påverka formerna för biståndet.

Särskilda skäl som bör beaktas vid bedömningen om bistånd beviljas är:

- barnfamiljer samt personer med funktionsnedsättning

- möjlighet att få ny bostad
- praktiska och ekonomiska konsekvenser av en flyttning
- konsekvenser av bruten elleverans

4.16.1 Socialtjänstens rutiner avseende uppsägningar och avhysningar

När hyresskuld lett till uppsägning av hyresavtal har hyresvärden skyldighet att meddela Socialnämnden detta. Anledningen är att ge nämnden möjlighet att vidta åtgärder.

När meddelande från hyresvärd om uppsägning av bostadshyresgäst på grund av försummad hyresinbetalning inkommer till Socialtjänsten skickas ett brev till den uppsägningen gäller. I brevet finns information om var man kan vända sig om det finns ett behov av kontakt med Socialtjänsten.

Om uppsägningen gäller barnfamilj eller äldre person så tar socialsekreterare, utöver det brev som skickas, telefonkontakt med den det berör för att undersöka situationen samt ge information om möjligheten att få rätten till ekonomiskt bistånd prövad.

När underrättelse om avhysning inkommer från Kronofogdemyndigheten skickas en bekräftelse till Kronofogdemyndigheten på att underrättelsen inkommit. På bekräftelsen anges vem som blir ansvarig handläggare hos Socialtjänsten.

Dessa ärenden prioriteras framför andra på grund av den korta tid som hyresgästen har till sitt förfogande från det att Socialtjänsten fått meddelande om avhysningen tills dess att avhysningen verkställs. Om socialsekreteraren gör bedömningen att utredningen kräver mer tid än vad dag för verkställighet ger utrymme till, kan uppskov begäras av hyresvärd och i andra hand anstånd av Kronofogdemyndigheten.

Socialnämnden har noll-vision vad gäller avhysningar av barnfamiljer. En hyresvärd kan dock avse att vräka en barnfamilj även där skulden regleras. I de fallen äger inte Socialnämnden frågan, men har det yttersta ansvaret att barnen har tryggt boende.

Socialtjänsten närvarar vid alla avhysningar om man inte kan konstatera att det inte är behövligt.

4.16.2 Socialtjänstens rutiner avseende elskuld

När meddelande från elleverantör om elskulder och varsel om avstängning av elleverans inkommer till Socialtjänstens skickas ett brev till den det gäller. I brevet finns information om var man kan vända sig om det finns ett behov av kontakt med Socialtjänsten.

Om meddelande gäller barnfamilj eller äldre person så tar socialsekreterare utöver det brev som skickas, telefonkontakt med den det berör för att undersöka situationen samt ge information om möjligheten att få rätten till ekonomiskt bistånd prövad.

4.17 Resor utöver arbetsresor, rekreationsresor

Med rekreation menas sådana aktiviteter som normalt hör ihop med semester, t ex resor och vistelser på annan ort. Det rör sig inte om mer vardagliga aktiviteter som biobesök, läsning, motion etc. då kostnad för utgifter kring detta finns genom behovsposter i riksnormen och ingår redan i försörjningsstödet. Bistånd till skäligena kostnader för rekreation kan beviljas om det finns särskilda skäl utifrån en individuell bedömning. Finns barn i hushållet görs en särskild bedömning kring barnets behov.

Personer med särskilda skäl är:

- Barnfamiljer som under lång tid på grund av ekonomiska problem inte har kunnat få någon form av semester.
- Vuxna med långvariga medicinska och/eller sociala problem som kan behöva miljöombyte i rehabiliterande syfte.

Bistånd till rekreation innefattar:

- Resekostnad, billigast färdstätt med hänsyn till lämpligt resesätt utifrån resande barns ålder
- Logi, exempelvis vandrarhem eller camping.
- Bistånd beviljas inte för kostnader för boende hos släktingar eller andra privatpersoner.

5 Studerande

Vuxna studerande vars studier finansieras av t ex studiemedel bör normalt inte förekomma bland dem som söker försörjningsstöd annat än i undantagsfall samt i samband med studieuppehåll på ferier. Generellt gäller att bidrag eller annan försörjning ska utredas och prövas i första hand.

En vuxen bör kunna ges ekonomiskt bistånd till exempel

- Om han eller hon aktivt sökt feriearbete men inte fått något (samma krav gäller för studerande som har studieuppehåll som för andra arbetssökande enligt 4 kap. 4 § SoL)
- Om han eller hon fått ett feriearbete men får vänta på första löneutbetalningen
- Om han eller hon deltar i grundläggande svenskundervisning för invandrare och behovet inte kan tillgodoses genom deltidsarbete
- I akut nödsituation
- Ungdomar som kommit till Umeå som ensamkommande och som fyllt 18 år men inte 20 år och som läser på gymnasieprogram eller folkhögskola.

Andra undantagsfall för personer med långvarigt bistånd är till exempel

- Initiering/orienteringskurs eller prova på kurs via KomVux
- Riktade utbildningar/yrkesutbildningar
- Om han eller hon går en arbetsmarknadsutbildning genom AF
- Som social rehabilitering, när utbildning ses som framkomlig väg till egen eller annan försörjning
- Ungdomar som kommit som ensamkommande och flyttar till Umeå kommun från annan kommun och som har fyllt 18 år men inte 20 år (se ovan). Individuell bedömning, prövas

från fall till fall då kommunen i vissa fall kan återsöka utbetalt försörjningsstöd, då måste ungdomen ha boende med eget kontrakt.

Observera att:

- Ungdomar som kommit till Umeå kommun som ensamkommande och som studerar på kurser/utbildningar som är studiemedelsberättigande, till exempel språkintrödn, folkhögskola eller gymnasieprogram hänvisas till att söka studiemedel, bidragsdel och lån, hos CSN från och med höstterminen det år hen fyller 20 år.
- Ungdomar som kommit som ensamkommande och har behov av att läsa vissa kurser, som är studiemedelsberättigande, för att få behörighet att söka andra utbildningar som kräver detta hänvisas till att söka studiemedel, bidragsdel och lån, hos CSN från och med höstterminen det år hen fyller 20 år.

6 Försörjningsstöd till personer 65 år och äldre med flera

6.1.1 Avgifter inom verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Bistånd till skälig kostnad för avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorg beviljas om den sökande i övrigt är i behov av försörjningsstöd. Bistånd prövas enligt riksnorm och övriga kommunala riktlinjer. Vid behov av matabonnemang kan matkostnaden (matnorm) räknas till en högre nivå.

Äldre och personer med funktionsnedsättningar som är beroende av försörjningsstöd till sin försörjning p.g.a. låg inkomst ska inte betala avgift för äldre- och handikappomsorg.

6.1.2 Äldreförsörjningsstöd

För personer 65 år och äldre, vars behov inte tillgodoses genom det allmänna pensionssystemet, ska söka bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd hos Pensionsmyndigheten.

6.1.3 Dubbla boendekostnader

Bistånd till dubbla boendekostnader kan beviljas om behov finns för en person att flytta till servicehus eller särskilt boende och om det inte funnits möjlighet att säga upp sin förutvarande bostad i tid. Dubbla boendekostnader beviljas maximalt i tre månader och om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

7 Kriminalvård/frivård

För personer inskrivna inom kriminalvården svarar Kriminalvårdsverket för alla kostnader under verkställigheten. För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad gäller i vissa fall särskilda regler, se nedan. Sökandes möjlighet till inkomst från arbete inom kriminalvårdsanstalten ska utredas innan ekonomiskt bistånd beviljas. Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, får häktesbidrag från kriminalvården.

I samband med avslutning av kriminalvård ligger ansvaret för bistånd på folkbokföringskommunen under en övergångsperiod, ca 1 månad. Därefter har vistelsekommunen ansvaret.

Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för vård inom socialtjänsten. De som är dömda till rättspsykiatrisk vård har kvar rätten till sjukpenning, bostadsbidrag, etc.

7.1.1 Hyreskostnad

Personer som är häktade har rätt till ekonomiskt bistånd från socialtjänsten till hyra om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Personer som är dömda till kriminalvård har i vissa fall rätt till bistånd till hyra under verkställigheten. Vägledande vid prövning ska vara den sökandes hyresförhållanden, straffets längd, egen förmåga att betala hela eller del av hyran samt rehabiliteringsaspekten. Vid vårdtid på högst 6 månader (i vissa fall mer än 6 månader, individuell prövning) kan ekonomiskt bistånd till hyra beviljas om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i andra hand. I de fall den sökande hyr andrahandslägenhet eller inneboenderum kan bistånd beviljas om hyresrätten kvarstår efter frigivning. En sedvanlig ekonomisk prövning görs (se "Bostadskostnad" ovan). Om hyresavtal sägs upp kan det bli aktuellt med bistånd till förvaring av bohaget (se "Magasineringskostnad" ovan).

En intagen har möjlighet att få akut tandvård, se rubrik 7.1.5 om akut tandvård.

7.1.2 Intensivövervakning med elektronisk kontroll – s.k. fotboja

Det finns två kategorier av intensivövervakning med fotboja och rätten till ekonomiskt bistånd från socialtjänsten skiljer sig åt mellan dessa. Fotboja förekommer dels som påföljd vid korta straff och dels som ett led i frigivningsförberedelserna.

- Personer som dömts till sammanlagt högst sex månaders fängelse kan ansöka om intensivövervakning som ett alternativ till fängelse. Den dömda jämföras med frivårdsklient och har exempelvis rätt till eventuell pension eller sjukpenning, dock inte ersättning från A-kassa. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen till sin försörjning under verkställigheten med fotboja. Om verkställigheten med fotboja upphävs och övergår till anstaltsvård gäller istället reglerna för inskrivna inom kriminalvården. Ekonomiskt bistånd till eventuella merkostnader för intensivövervakningen, såsom avgifter, telefoninstallationer, eller resor till och från aktiviteter beviljas inte då dessa bekostas av kriminalvårdsmyndigheten.
- Personer som avtjänar fängelsestraff i lägst ett år kan som ett led i frigivningsförberedelserna ansöka om verkställighet utanför anstalt med intensivövervakning med i slutet av verkställigheten. Dessa personer är då inskrivna i anstalt och har inte rätt till ekonomiskt bistånd för sin försörjning, reglerna för inskrivna inom kriminalvården gäller.

7.1.3 Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå behandling där kriminalvården och socialtjänsten upprättar en gemensam behandlingsplan. Kriminalvården har kostnadsansvaret för behandlingen fram till tänkt dag för villkorlig frigivning vilket inträffar efter 2/3

av det alternativa fängelsestraffet. Vid behandling på institution står kriminalvården för alla kostnader till vårdgivaren i samband med placeringen. I dessa fall ska försörjningsstöd inte beviljas. Om behandlingen sker i öppenvård bekostar kriminalvården enbart den behandling och kontroll som följer av behandlingsplanen. Klientens behov av försörjningsstöd ska då prövas av socialtjänsten. Kontraktsvård är en påföljd och om klienten avbryter eller missköter den uppgjorda behandlingsplanen gäller i stället reglerna för inskrivna inom kriminalvården.

7.1.4 Frivård

- Om person deltar i ett program inom frivården så kan ekonomiskt bistånd till bussresa-/or beviljas via rekvisition. Vid skyddstillsyn med särskild behandlingsplan kan bistånd till synundersökning + glasögon samt akut tandvård beviljas.

7.1.5 Kriminalvårdens ansvar vid akut tandvård

Alla intagna har rätt till akut tandvård från Kriminalvården, men för att få rätt till grundläggande tandvård – sanering – krävs att man verkställer 3 år eller mer i fängelse. Detta gäller för alla utom för den person som verkställer fängelsestraff i form av "fotboja", han/hon ersätts inte för tandvård av kriminalvården.

Samma villkor gäller som för övriga som söker ekonomiskt bistånd till tandvård, se ovan.